

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Obdo/38/2022
Identifikačné číslo spisu:	1213205243
Dátum vydania rozhodnutia:	31.05.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1213205243.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslava Fúrová a členiek senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a JUDr. Gabriely Mederovej v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti Metal Trust Europe s.r.o., Praha, Braunerova 563/7, IČO: 272 91 090, zastúpenej advokátkou JUDr. Laurou Bíróovou, Bratislava, Klincová 37/B, proti žalovanej obchodnej spoločnosti SLOVNAFT, a.s., Bratislava, Vlčie hrdlo 1, IČO: 31 322 832, zastúpenej advokátskou kanceláriou LEGATE, s.r.o., Bratislava, Dvořákovo nábrežie 8/A, IČO: 35 846 909, o zaplatenie 2 373 003,61 eur s príslušenstvom a o zaplatenie 497 426,43 eur s príslušenstvom uplatnených vzájomnou žalobou, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 24Cb/46/2013, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 1. júla 2021 č. k. 1Cob/180/2019-2124, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalovaná m á voči žalobkyni n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. mája 2019 č. k. 24Cb/46/2013-1993 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“), rozhodol o žalobou uplatnenom nároku žalobkyne na zaplatenie sumy vo výške 2 373 003,61 eura s príslušenstvom tak, že prvým výrokom žalobu žalobkyne zamietol a tretím výrokom priznal žalovanej náhradu trov konania v plnom rozsahu v súvislosti so žalobou. O vzájomnou žalobou uplatnenom nároku žalovanej na zaplatenie sumy vo výške 497 426,43 eura s príslušenstvom rozhodol súd prvej inštancie rozsudkom súdu prvej inštancie tak, že druhým výrokom vzájomnú žalobu žalovanej zamietol a štvrtým výrokom priznal žalobkyni náhradu trov konania v plnom rozsahu v súvislosti so vzájomnou žalobou.

2 Z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že žalobkyňa sa domáhala voči žalovanej zaplatenia sumy 2 373 003,61 eura s príslušenstvom titulom zmeny rozsahu diela, vykonanie ktorého bolo predmetom zmluvy o dielo zo dňa 30. 06. 2011 (ďalej len „zmluva“), keďže podľa žalobkyne vykonala práce nad rozsah dohodnutý v zmluve. Žalobkyňa mala na účely zmluvy postavenie zhotoviteľa a žalovaná postavenie objednávateľa, keďže sa stala právnym nástupcom pôvodného objednávateľa.

3. Súd prvej inštancie odôvodnil výrok o zamietnutí žaloby tým, že nárok žalobkyne považuje za nepreukázaný (odsek 17. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno, nepreukázala bez pochyb, aké konkrétne práce navyše vykonala, v akom množstve, kedy, na akom mieste a ako dospela k cene prác navyše, za ktoré žiada zaplatiť sumu 2 373 003,61 eura (odsek 15. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie).

4. O odvolaní žalobkyne proti rozsudku súdu prvej inštancie rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 1. júla 2021 č. k. 1Cob/180/2019-2124 (ďalej len „napadnutý rozsudok“). Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala odvolanie aj žalovaná. Odvolací súd prvým výrokom rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdil a vzhľadom na podané odvolania oboma stranami sporu, druhým výrokom priznal žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100 % v súvislosti so žalobou a tretím výrokom priznal žalobkyni náhradu trov konania v rozsahu 100 % v súvislosti so vzájomnou žalobou.

5. Proti napadnutému rozsudku, v rozsahu prvého a druhého výroku, podala v zákonom stanovenej lehote žalobkyňa (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie, ktorým sa domáha zrušenia napadnutého rozsudku v prvom a druhom výroku, zrušenia rozsudku súdu prvej inštancie v prvom a treťom výroku a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie alebo zmeny napadnutého rozsudku v prvom a druhom výroku tak, že dovolací súd vyhovie žalobe v zmysle jej petitu a zaviaže žalovanú na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom v plnom rozsahu.

6. Dovolateľka vo svojom dovolaní na jeho desiatich stranách uviedla obsah svojich podaní urobených v konaní na súde prvej inštancie, ako aj v odvolacom konaní a obsah rozsudku súdu prvej inštancie a napadnutého rozsudku, citovala jednotlivé ustanovenia zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a následne výslovne uviedla zákonné znenie § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP ako dovolacie dôvody.

7. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP dovolateľka uviedla, že odvolací súd sa nevysporiadal s určitými skutočnosťami, a preto je odôvodnenie napadnutého rozsudku nepreskúmateľné. Ide o nasledovné skutočnosti:

- Na základe akých skutočností dospel súd k záveru, že výpoveď svedka pána I. nie je v predmetnej veci smerodajná. Tento záver nie je riadne odôvodnený.
- Na základe akých skutočností dospel súd k záveru, že keď žalobkyňa vykonávala práce navyše, brala na seba podnikateľské riziko.
- Na základe akých skutočností dospel súd k záveru, že odhady žalobcu ohľadne hmotnosti kôp majú pravdepodobne málo spoločné so skutočnosťou, a preto im nemožno pripísať rozhodnú váhu.
- Súd opomenul vziať do úvahy dôkazy predložené žalobkyňou, a to najmä technickú správu spoločnosti GEODEZIA Bratislava, a.s. (ďalej len „technická správa“), protokol o skúške č. 20-12-1277 a znalecký posudok č. 66/2018.
- Súd úplne odignoroval skutočnosť, že kopy vytiaženého materiálu dosahujúce veľké rozmery sa skutočne nachádzali v priestoroch žalovanej, kde boli vykonávané navyše práce.
- So žalobou predložené dôkazy, znalecký posudok č. 66/2018, ako aj výpoveď svedkov pána I. a pána G., preukazujú skutočnosti, o ktorých súd tvrdí, že preukázané neboli.
- Na základe akých skutočností súd dospel k záveru, že nie je možné akceptovať stav, aby dodávateľ deklaroval vykonanie ďalších prác, navyše v nejasnom rozsahu a následne sa domáhal ich úhrady v cene, ktorú si sám určil.
- Na základe akých skutočností súd dospel k záveru, že pokiaľ ide o zápis v stavebnom denníku a zápis z kontrolného dňa, týmito podľa názoru odvolacieho súdu zhodného s návrhom odvolacieho súdu nemohlo dôjsť k zmene uzavretej zmluvy o dielo.
- Súd opomenul v rámci svojich skutkových zistení zohľadniť ustanovenie článku 7.4 zmluvy, podľa ktorého v prípade, ak sa vyzvaná strana v lehote 5 pracovných dní k zápisu nevyjadrí, považuje sa zápis za odsúhlasený. To sa má vzťahovať na zápis v stavebnom denníku zo dňa 10.3.2012. Preto k odsúhlaseniu navyše prác došlo tým, že žalovaná sa k zápisu v stavebnom denníku v lehote nevyjadrila, čím sa zápis považoval za odsúhlasený.

- Na základe akých skutočností dospel sú k záveru, že nepovažuje za smerodajné tvrdenie znaleckého ústavu vyjadrené v znaleckom posudku č. 66/2018 ohľadne hmotnosti kôp. Tento záver nie je riadne odôvodnený.

- Názor súdu konštatovaný v napadnutom rozsudku (odsek 47. odôvodnenia napadnutého rozsudku v spojení s odsekom 15. a 16. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie) týkajúci sa neunesenia dôkazného bremena žalobkyňou je v zjavnom rozpore so skutočnosťou, teda je nesprávny. Súd vyhodnotil jednotlivé dôkazy z hľadiska dôležitosti tak, že uprednostnil dôkazy predložené žalovanou, a to dokonca pred znaleckým posudkom č. 66/2018, vypracovaným na pokyn súdu prvej inštancie. Týmto sa súd dopustil pri hodnotení dôkazov ľubovôle.

8. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľka uviedla, že odôvodnenie napadnutého rozsudku (odsek 33. až 38.) s poukazom na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie (odsek 15.) je vecne nesprávne, keďže vychádza z nesprávneho právneho posúdenia. Dovolateľka naznačila, že spor závisel od vyriešenia právnej otázky, či v zmluvnom vzťahu medzi stranami sporu založeným zmluvou došlo k zmene rozsahu diela v zmysle § 549 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „ObZ“). Nesprávne právne posúdenie vidí v konštatovaní súdov, že zmluvu bolo možné meniť len na základe písomného dodatku, že zápis v stavebnom denníku a zápis z kontrolného dňa nie je možné považovať za písomnú dohodu o zmene rozsahu diela a že k dohode o zmene rozsahu diela došlo, na základe konkludentného súhlasu žalovaného s vykonávaním navyšiac prác. Podľa dovolateľky musí správne právne posúdenie vychádzať z toho, že práce navyšiac boli riadne dohodnuté majúť za to, že medzi stranami sporu došlo k uzavretiu dohody o zmene diela s dôsledkami podľa § 549 ods. 2 ObZ.

9. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľka namietala aj záver odvolacieho súdu vyjadrený v odseku 38. odôvodnenia napadnutého rozsudku, že žalobca nemôže hodnotu navyšiac prác požadovať titulom bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a § 454 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“), a to pre prípad, ak dovolací súd ustáli, že k zmene zmluvy týkajúcej sa zmeny diela nedošlo. Podľa názoru dovolateľky v tejto veci išlo o bezdôvodné obohatenie podľa § 451 a nasl. OZ, keďže plnenia poskytnuté žalobkyňou neboli spojené s pôvodným plnením, ale išlo o kvalitatívne a kvantitatívne plnenia presahujúce rámec zmluvy; inými slovami povedané navyšiac práce neboli zahrnuté v dohodnutom predmete plnenia a v dohodnutej cene plnenia, ale išlo o plnenia, ktoré boli poskytnuté mimo rámec dohodnutého predmetu plnenia a dohodnutej ceny.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“), ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas (§ 427 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok žalobcu treba odmietnuť (§ 447 písm. c) a f) CSP).

11. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

12. Podľa § 420 písm. f) CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13. Podľa § 431 ods. 1 a 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

14. Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

15. Podľa § 447 písm. c) a f) CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné alebo nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435.

16. Dovolateľka vo svojom dovolaní uviedla, z akých dôvodov považuje napadnutý rozsudok za nesprávny. Tieto dôvody sú obsiahnuté ako dovolacie námietky v odseku 7. až 9. odôvodnenia tohto rozhodnutia.

K dôvodom dovolania podľa § 431 CSP v spojení s § 420 písm. f) CSP

17. Pred skúmaním každej jednotlivej dovolacej námietky najvyšší súd poukazuje vo všeobecnosti na to (aby sa tak vyhol opakovaniu svojich právnych úvah), že dôvodnosť dovolacej námietky nie je možné skúmať izolovane len vo vzťahu k odôvodneniu napadnutého rozsudku, ale komplexne s prihliadnutím na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie, keďže konanie pred súdom prvej inštancie a odvolacie konanie tvoria jeden celok z hľadiska predmetu konania (pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí v tomto prípade jeden celok (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 8. októbra 2009 sp. zn. IV. ÚS 350/09). Preto aj nedostatok odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie môže byť zároveň aj nedostatkom odôvodnenia napadnutého rozsudku. Platí to však v prípade, ak odvolací súd nedostatok odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie podľa § 220 ods. 2 CSP, namietaný v odvolaní, neodstránil (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. júna 2022, sp. zn. 7Cdo/67/2020). Ak sa nedostatok v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie nezistí, nebola dovolateľke upretá možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu v rámci opravných prostriedkov, a teda nedošlo k porušeniu jej práva na spravodlivý súdny proces a nie je daná vada zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP. Tu najvyšší súd poukazuje na to, že podľa ustálenej rozhodovacej praxe ústavného súdu má odôvodnenie súdneho rozhodnutia dávať odpovede na otázky, ktoré majú podstatný význam vo vzťahu k prejednávanej a rozhodovanej veci (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. júla 2003 sp. zn. IV. ÚS 115/03). Najvyšší súd tak pristúpil postupne, v jednotlivých krokoch, k skúmaniu, či nedostatok namietaný v dovolaní skutočne existuje, či bol namietaný v odvolaní a či bol odvolacím súdom odstránený (zistenie podmienky je predpokladom pre skúmanie ďalšej v nasledovnom kroku). Najvyšší súd v tejto súvislosti dodáva, že dovolateľka nenamietala absenciu odpovede na jej odvolacie námietky v napadnutom rozsudku.

18. Taktiež, čo sa týka námietok smerujúcich k nedostatku odôvodnenia súdneho rozhodnutia, konkrétne vo vzťahu k odôvodneniu zistenia súdu urobeného v rámci hodnotenia dôkazu (ako je to v prípade dovolacích námietok špecifikovaných v odseku 19., 27., 31. a 60. odôvodnenia tohto rozhodnutia), najvyšší súd poukazuje na § 220 ods. 2 CSP, z ktorého vyplýva, že súčasťou odôvodnenia súdneho rozhodnutia nie sú len závery z hodnotenia dôkazov, ale je ním aj jasné a výstižné vysvetlenie týchto záverov. Takéto odôvodnenie sleduje presvedčivosť súdneho rozhodnutia a predchádza tak prípadným opravným prostriedkom podaným z dôvodu logickej, funkčnej a teleologickej nekonzistentnosti hodnotenia dôkazov, kedy aj závery z hodnotenia dôkazov môžu mať za následok porušenie práva na spravodlivý proces (ako to vyplýva z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. júla 2022 sp. zn. 3Obdo/7/2022).

19. Z dovolania vyplýva, že prvým dôvodom, pre ktorý dovolateľka považuje napadnutý rozsudok za nesprávny, spočíva v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia súdu vo vzťahu k zisteniu súdu, že výpoveď svedka pána I. nie je v predmetnej veci smerodajná. Z rozsudku súdu prvej inštancie, ako ani z napadnutého rozsudku výslovne nevyplýva predmetné zistenie. Ako vyplýva z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie (odsek 15.), zistenie súdu v tomto smere smeruje k tvrdeniam predmetného svedka, nie k dôkazu ako takému. Výpoveď svedka je však vzhľadom na spôsob jej získania tvorená tvrdeniami svedka, a to bez ohľadu na to, či sa výsluch robí ústne alebo písomne. Preto možno na túto dovolateľovu námietku prihliadať a ďalej ju skúmať.

20. Predmetná námietka súvisí s otázkou hodnotenia dôkazu. V tomto prípade však nejde o otázku hodnotenia dôkazu vo vzťahu k správnosti prijatých záverov, ale o samotné odôvodnenie zistenia súdu urobeného v rámci hodnotenia dôkazu. Takými zisteniami sa nerozumejú len zistenia vyvedené z dôkazu týkajúce sa skutkového stavu, ale aj zistenia týkajúce sa závažnosti, zákonnosti a vierohodnosti dôkazu, keďže týmito sa súd zaoberá v rámci hodnotenia dôkazu a sú prirodzeným výsledkom procesu voľného hodnotenia dôkazov (rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 19. mája 2010 sp. zn. 33Cdo/2441/2008). Námietka dovolateľky tak smeruje voči nedostatočnému odôvodneniu zistenia súdu prvej inštancie urobeného v rámci hodnotenia výpovede svedka pána I., a to v otázke jej závažnosti na účely prejednávanej a rozhodovanej veci.

21. Súd prvej inštancie výslovne uviedol, prečo nepovažuje tvrdenia svedka, a teda v konečnom dôsledku samotný dôkaz za smerodajný. Ide o rozpor tvrdení svedka na jednej strane a zápisov v stavebnom denníku a zápisov z kontrolných dní na druhej strane (odsek 15. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Hoci na uvedenú námietku výslovne súd prvej inštancie odpovedal, táto je v konečnom dôsledku prázdna, resp. neúplná, keďže vo vzťahu k rozporu absentuje primerané vysvetlenie, v čom, resp. kde sa daný rozpor prejavuje. Súd prvej inštancie síce predmetné zápisy ako dôkazy vykonal, vychádzal z nich a hodnotil ich vo vzájomnej súvislosti s inými dôkazmi (odsek 15. a 17. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie), predmetný rozpor ich vyhodnotením vo vzájomnej súvislosti s výpoveďou svedka pána I. nevysvetlil.

22. Súd prvej inštancie však uviedol zistenia vo vzťahu k skutkovému stavu, ktoré vyvodil z výpovede svedka pána I. (odsek 15. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie), a teda neuviedol len zistenie, ktoré je predmetom dovolacej námietky. Navyše predtým v úvodnej časti odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie prepísal výpoveď svedka pána I. (odsek 6. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie), a teda súd prvej inštancie podrobne uviedol, z čoho vychádzal pri hodnotení dôkazu, resp. čo bolo podkladom jeho zistenia. Taktiež v časti, v ktorej súd prvej inštancie odôvodňuje svoj výrok o zamietnutí vzájomnej žaloby žalovanej, výslovne uviedol skutkové zistenia vyvedené z výpovede svedka pána I. (odsek 18. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Z uvedeného vyplýva, že súd prvej inštancie hodnotil výpoveď svedka pána I., pričom zistenia vyvedené z tohto dôkazu potvrdzujú (hodnotenie je vykonané na podklade akceptovateľného racionálneho základu v zmysle nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky z 9. júna 2020 sp. zn. I. ÚS 51/2020) prijaté závery súdu prvej inštancie, pre ktoré žalobu zamietol (odsek 3. odôvodnenia tohto rozhodnutia). Výpoveď svedka pána I. tak súd považoval za smerodajnú.

23. Rovnako postupoval aj odvolací súd. Z napadnutého rozsudku vyplýva, že na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie poukázal na skutkové zistenia vyvedené z výpovede svedka pána I. (odsek 37. odôvodnenia napadnutého rozsudku).

24. V tomto prípade sa však jedná o vnútornú rozpornosť súdneho rozhodnutia, ktorú však dovolateľka nenamietala. Vo vzťahu k tomu najvyšší súd uvádza, že pre určité vymedzenie dovolacieho dôvodu nepostačuje, ak dovolateľka namietala nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia a otázku, v čom spočíva tento nedostatok, ponechá na vyhľadávanie najvyššiemu súdu. Navyše, vnútorná rozpornosť odôvodnenia súdneho rozhodnutia znemožňuje strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP, len ak táto robí súdne rozhodnutie ako celok nepresvedčivým.

25. Predpokladom porušenia práva na spravodlivý proces vo vzťahu k nedostatkom odôvodnenia súdneho rozhodnutia je absencia odpovede na podstatnú otázku, ktorá by bola spôsobilá zvrátiť súdne rozhodnutie. Síce vo vzťahu k namietanému zisteniu absentuje primerané vysvetlenie, ako k nemu súd prvej inštancie dospel v rámci hodnotenia dôkazu, toto zistenie nezodpovedá jeho ostatnému postupu, kedy z dôkazu vychádzal a vyvodzoval z neho skutkové závery. Navyše skutkovými zisteniami vyvedenými z dôkazu argumentoval aj odvolací súd. Vzhľadom na uvedené, ako aj na skutočnosť, že námietka nesmeruje voči vnútornej rozpornosti odôvodnenia súdneho rozhodnutia, predmetná námietka

nie je podstatná pre prejednávanú a rozhodovanú vec.

26. Odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie netrpí tvrdeným nedostatkom, čo sa premieta aj na odôvodnenie napadnutého rozsudku, a preto najvyšší súd konštatuje, že v súvislosti s predmetnou dovolacou námietkou nebola zistená vada zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, na základe čoho je daný dôvod na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

27. Z dovolania vyplýva, že dôvod, pre ktorý dovolateľka považuje napadnutý rozsudok za nesprávny, spočíva v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia súdu vo vzťahu k zisteniu súdu, že žalobkyňa brala na seba podnikateľské riziko, keď vykonávala práce navyiac. Z rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že uvedené zistenie sa netýka navyiac prác, ale prác navyše mimo rozsahu dohodnutého v zmluve. Prizmou uvedeného bude najvyšší súd nazerať na predmetnú námietku, a to v záujme poskytnutia súdnej ochrany dovolateľke.

28. Pre posúdenie povahy, ale zároveň aj dôvodnosti predmetnej námietky, je nevyhnutné poukázať na textovú súvislosť predmetnej námietky s ostatným textom obsiahnutým v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie uviedol skutkové zistenia vyvedené z výpovede svedka pána G., pričom tieto vyhodnotil tak, že neosvedčujú súladnosť postupu dovolateľky v súvislosti s vykonávaním prác navyiac so zmluvou, ale práve naopak (tu nastupuje predmetná námietka) dovolateľka svojím konaním a postupom v predmetnej veci prevzala na seba podnikateľské riziko, keď vykonávala práce navyše mimo rozsahu dohodnutého v zmluve (odsek 15. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Predmetná námietka tak súvisí s otázkou hodnotenia dôkazu. V tomto prípade však nejde o otázku hodnotenia dôkazu vo vzťahu k správnosti prijatých záverov, ale o samotné odôvodnenie zistenia súdu urobeného v rámci hodnotenia dôkazu. Námietka dovolateľky smeruje voči nedostatočnému odôvodneniu zistenia súdu prvej inštancie, ktoré bolo urobené v rámci hodnotenia výpovede svedka pána G. a ktoré sa týka skutkového stavu.

29. Ako už vyplynulo z odseku 28. odôvodnenia tohto rozhodnutia, súd prvej inštancie svoje zistenie, ktorého neodôvodnenie je predmetom dovolateľkinej námietky, urobil v rámci hodnotenia výpovede svedka pána G.. Navyše tak urobil po tom, ako hodnotil zmluvu, zápis v stavebnom denníku, zápis z kontrolného dňa, výpoveď svedka pána D. a výpoveď svedka pána I., a to vo vzťahu k preukázaniu, či boli vykonané navyiac práce a či tieto boli predmetom dohody medzi stranami sporu (odsek 15. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Skutkové zistenie vyvedené z výpovede svedka pána G. spočívalo v tom, že mala byť zistená potreba vykonať navyiac práce, avšak rokovania medzi zmluvnými stranami boli neúspešné. Súd prvej inštancie v úvodnej časti odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie prepísal výpoveď svedka pána G. (odsek 7. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie), a teda podrobne uviedol, z čoho vychádzal pri hodnotení dôkazu, resp. čo bolo podkladom jeho zistenia. Zistenie obsiahnuté v dovolacej námietke vychádza z toho, že ak dovolateľka vykonávala práce mimo rozsah dojednaný zmluvou bez toho, aby došlo k dohode o danom rozsahu, táto nedostatočná pozornosť (vzhľadom na následné uplatňovanie si nároku žalobou) v podnikateľskej sfére sa prejavila vo forme znášania podnikateľského rizika. Obdobne to vyplýva aj z časti odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie (predposledná veta odseku 16. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie), v ktorej súd prvej inštancie hodnotí iné dôkazy ako výpoveď svedka pána G., a to znalecké posudky, a to č. 48/2016 vypracovaný Slovenskou technickou univerzitou v Bratislave (ďalej len „posudok 1“), č. 66/2018 vypracovaný Ústavom súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline (ďalej len „posudok 2“) a č. 19/2018 vypracovaný Ing. A.Z., PhD. mult. (ďalej len „posudok 3“ a spoločne s posudkom 1 a posudkom 2 aj ako „posudky“). Predpoklady prejavu sa podnikateľského rizika vyplývajú práve z výpovede svedka pána G., vrátane ďalších vyššie uvedených dôkazov, ktoré súd prvej inštancie v rozsudku súdu prvej inštancie uviedol.

30. Na základe uvedeného je potrebné konštatovať, že odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie v tomto rozsahu netrpí tvrdeným nedostatkom, čo sa premieta aj do odôvodnenia napadnutého rozsudku, a preto najvyšší súd v súvislosti s predmetnou dovolacou námietkou nezistil vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, na základe čoho je daný dôvod na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

31. Z dovolania vyplýva, že ďalší dôvod, pre ktorý dovolateľka považuje napadnutý rozsudok za nesprávny, spočíva v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia súdu vo vzťahu k zisteniu súdu, že odhady žalobkyne ohľadne hmotnosti kôp majú pravdepodobne málo spoločné so skutočnosťou, a preto im nemožno pripísať rozhodnú váhu.

32. Pre posúdenie povahy, ale zároveň aj dôvodnosti predmetnej námietky je nevyhnutné poukázať na textovú súvislosť predmetnej námietky s ostatným textom obsiahnutým v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie. Zisteniu súdu prvej inštancie predchádza podrobné hodnotenie posudkov vo vzťahu ku kopám, ktorých sa navyše práce týkali (odsek 16. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Súd prvej inštancie uviedol okrem iných záverov z posudku 1 ten záver, že na základe údajov zo zamerania objemu kôp (tieto boli zamerané v technickej správe), protokolov a použitej literatúry nie je možné vypočítať, aká bola hmotnosť zameraných kôp (odsek 9. a 16. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Z posudku 3 uviedol ten záver, že na základe údajov uvedených v predloženej dokumentácii (nachádzajúce sa v spise) nie je možné určiť skutočnú hmotnosť alebo rozptyl hmotností materiálu v kopách (odsek 11. a 16. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). V danej časti odôvodnenia súd prvej inštancie uviedol, že v rámci preukazovania svojho nároku sa dovolateľka odvoláva na posudok 2, z ktorého súd zistil, že je možné s dostatočnou presnosťou určiť objem zameraných kôp zameraných v technickej správe, pričom hmotnosť kôp bola zistená a je určiteľná v tam špecifikovanom rozptyle ton. Navyše však z neho okrem iného vyplýva, že nemožno ustáliť množstvo betónov a povedať, aký materiál sa nachádzal v kopách (odsek 10. a 16. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Taktiež súd prvej inštancie poukázal na to, že dovolateľka v prípade svojho žalobou uplatneného nároku odkazuje napr. na dokument „Viacnásobky práce - základy, betónové obruby, betónová plocha, betónové cesty“, ktorý má podľa jej tvrdenia obsahovať sumár prác ňou uskutočnených, avšak bez bližšieho zdôvodnenia údajov ako sú objemy. Čo sa týka nároku dovolateľky, ako vyplýva z danej časti hodnotenia a povahy veci, tento súvisí s navyše prácami týkajúcimi sa viacnásobných objemov betónu (odsek 1. a 5. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Z rozsudku súdu prvej inštancie výslovne nevyplývajú tvrdenia dovolateľky ohľadne hmotnosti kôp betónu. Dovolateľka však určila viacnásobné objemy betónu v žalobe, a to z množstva vyťaženej stavebnej sute nachádzajúcej sa v kopách, a ako vyplýva zo samotného rozsudku súdu prvej inštancie, urobila tak, na základe posudku 2, z ktorého možno určiť hmotnosť kôp rozptylom. Vzhľadom na v tomto odseku uvedené, zistenie súdu prvej inštancie, ktoré je obsahom dovolacej námietky, neobsahuje len hodnotenie, že odhady dovolateľky nemajú rozhodnú váhu, ale implicitne obsahuje hodnotenie tvrdení dovolateľky týkajúcich sa určenia hmotnosti kôp, ktoré považuje vo vzťahu k určeniu hmotnosti za nie celkom presné.

33. Ako už vyplynulo z odseku 32. odôvodnenia tohto rozhodnutia, zistenie, ktorého neodôvodnenie je predmetom dovolateľkinej námietky sa týka tvrdení dovolateľky, ktoré boli vyhodnotené na podklade zistení vyvedených najmä z posudkov ako dôkazov. Námietka tak súvisí s otázkou hodnotenia tvrdení strán sporu. V tomto prípade však nejde o otázku hodnotenia tvrdenia strany sporu vo vzťahu k správnosti prijatých záverov, ale o samotné odôvodnenie zistenia súdu urobeného v rámci hodnotenia tvrdenia strany sporu. Táto otázka je však nevyhnutne spojená s dokazovaním, keďže jeho podstatou je prostredníctvom dôkazov zistiť, či tvrdenia strán sporu sú alebo nie sú preukázané.

34. Pre posúdenie dôvodnosti predmetnej námietky je nevyhnutné poukázať na konkrétne zistenie urobené v rámci hodnotenia posudkov, z ktorého vychádza zistenie obsiahnuté v dovolacej námietke. Súd prvej inštancie mal za to, že nebolo možné relevantným spôsobom určiť skutočnú hmotnosť kôp a ich zloženie, ktorých sa práce navyše týkali a nebolo možné ani ustáliť rozptyl hmotností materiálu v týchto kopách. V tomto smere je zistenie vyvedené najmä z posudkov postačujúce a zistenie obsiahnuté v predmetnej dovolacej námietke nadbytočné. Preto aj keď konkrétne tvrdenia dovolateľky, ktoré mali byť predmetom hodnotenia, z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie nevyplývajú, najvyšší súd namietaný nedostatok nepovažuje za nedostatok dosahujúci intenzitu porušenia práva na spravodlivý proces. Vzhľadom na to nie je predmetná námietka podstatná pre prejednávajú a rozhodovanú vec.

35. Navyše k tomu najvyšší súd uvádza, že vzhľadom na ďalšie námietky (špecifikované v odseku 37.,

40. a 43. odôvodnenia tohto rozhodnutia), ktoré systematicky nadväzujú na predmetnú námietku, táto námietka nesmeruje voči absencii tvrdení dovolateľky, ale absencii dôvodov, pre ktoré tieto súd považoval za nie rozhodné. Ako vyplýva z odseku 32. a 34. odôvodnenia tohto rozhodnutia, súd prvej inštancie logicky vysvetlil, prečo tvrdenia dovolateľky ohľadne hmotnosti kôp nepovažuje za rozhodné.

36. Odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie preto netrpí tvrdeným nedostatkom, čo sa premieta aj na odôvodnenie napadnutého rozsudku, na základe čoho najvyšší súd konštatuje, že ani v súvislosti s predmetnou dovolacou námietkou nebola zistená vada zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, a preto je daný dôvod na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

37. Ako ďalší dovolací dôvod dovolateľka namietala opomenutie ňou predložených dôkazov, pričom niektoré z nich aj výslovne špecifikovala, a to vo vzťahu k zisteniu obsiahnutom v dovolacej námietke špecifikovanej v odseku 31. odôvodnenia tohto rozhodnutia.

38. Ako vyplýva z odseku 32. a 34. odôvodnenia tohto rozhodnutia, súd prvej inštancie logicky vysvetlil, prečo tvrdenia dovolateľky ohľadne hmotnosti kôp nepovažuje za rozhodné. Dôvodom boli zistenia vyvedené najmä z posudkov. Súd prvej inštancie výslovne uviedol, že z dostupných podkladov založených do spisu a z nedostatočného odberu vzoriek materiálu nie je možné relevantným spôsobom určiť skutočnú hmotnosť kôp a ich zloženie, ktorých sa práce navyiac týkali, a nie je možné ani ustáliť rozptyl hmotností materiálu v týchto kopách (odsek 16. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Dostupnými podkladmi založenými do spisu boli okrem iného technická správa, ako aj Protokol o skúške č. 20-12-1277 (ďalej len „protokol“), ktoré mal súd prvej inštancie podľa dovolateľky výslovne opomenúť. Z týchto vychádzali aj samotné posudky, a to z technickej správy posudok 1 a posudok 2 a z protokolu posudok 1 a posudok 3. Tieto podklady boli predložené do konania dovolateľkou a vyhodnotené súdom prvej inštancie. Čo sa týka posudku 2, tento bol súdom prvej inštancie vyhodnotený samostatne, ako aj vo vzájomnej súvislosti s ostatnými posudkami, a navyše nebol predložený dovolateľkou, ale znalecké dokazovanie bolo v tomto smere vykonané na jej návrh.

39. Uvedený dovolateľkou tvrdený nedostatok nemožno vyhodnotiť ako dôvodný, a preto najvyšší súd konštatuje, že v súvislosti s predmetnou dovolacou námietkou nebola zistená vada zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, a tak je daný dôvod na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

40. Z dovolania rovnako vyplýva, že dôvod, pre ktorý dovolateľka považuje napadnutý rozsudok za nesprávny, spočíva v ignorovaní skutočnosti, že kopy vytáženého materiálu dosahujúce veľké rozmery sa skutočne nachádzali v priestoroch žalovanej, kde boli vykonávané navyiac práce. Dovolateľka neuviedla, vo vzťahu k akému záveru mal súd na danú skutočnosť prihliadnuť. Dovoláciu námietku však uvádza vo vzťahu k zisteniu obsiahnutom v dovolacej námietke špecifikovanej v odseku . odôvodnenia tohto rozhodnutia. Preto na túto dovoláciu námietku bude najvyšší súd nazerať tak, že súvisí s predmetným hodnotením strany sporu, ktoré vychádza najmä z hodnotenia posudkov.

41. Ak by aj zo zisteného skutkového stavu vyplývalo, že v priestoroch žalovanej, kde boli vykonávané navyiac práce, sa nachádzali kopy vytáženého materiálu, táto skutočnosť nebola v danej časti odôvodnenia podstatná. Bola ním ale otázka hmotnosti a zloženia kôp. Navyše zistenie, ktoré súd prvej inštancie z vykonaných dôkazov vyvodil (druhá veta odseku 38. odôvodnenia tohto rozhodnutia) nie je v príkrom rozpore s možným a logicky prípustným záverom vykonaného dokazovania, preto ani hodnotenie skutkových tvrdení dovolateľky nie je nelogické.

42. Odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie netrpí tvrdeným nedostatkom, čo sa premieta aj na odôvodnenie napadnutého rozsudku. Preto najvyšší súd konštatuje, že v súvislosti s predmetnou dovolacou námietkou nebola zistená vada zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP. Pre tento prípad je tak daný dôvod na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

43. Z dovolania vyplýva, že dôvod, pre ktorý dovolateľka považuje napadnutý rozsudok za nesprávny, spočíva v tom, že dôkazy predložené so žalobou, posudok 2, ako aj výpoveď svedka pána I. a pána G.

preukazujú skutočnosti, ktoré podľa súdu neboli preukázané. Dovolateľka v rámci tejto námietky výslovne neuviedla, aké skutočnosti mali byť dôkazmi preukázané, resp. neuviedla žiadne skutkové zistenia, ktoré boli súdom vyhodnotené inak.

44. Predmetná dovolacia námietka je všeobecnou námietkou, nie je to tvrdenie, ktoré by konkretizovalo nedostatok v interakcii s napadnutým rozsudkom alebo rozsudkom súdu prvej inštancie. Najvyšší súd nemá v dovolacom konaní ex offio prieskumnú právomoc, teda nie je oprávnený na podklade všeobecnej námietky dovolateľa en bloc preskúmať napadnutý rozsudok a z vlastného podnetu vyhľadávať nedostatky spôsobilé zvrátiť napadnutý rozsudok. Preto najvyšší súd konštatuje, že pre nedostatočne určito vymedzený dovolací dôvod všeobecnou námietkou nemohol identifikovať vadu zmätočnosti, ktorú by mohol skúmať. Pre tento prípad je tak daný dôvod na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

45. Navyše k tomu najvyšší súd uvádza, že skutkové zistenia sú výsledkom dokazovania, ktoré spočíva vo vykonaní a hodnotení všetkých dôkazov zvlášť a vo vzájomnej súvislosti, a teda nielen v hodnotení dôkazov označených dovolateľkou bez prihliadnutia na ostatné dôkazy a ich zhodnotenia vo vzájomnej súvislosti. Súd prvej inštancie vyhodnotil aj dôkazy označené v námietke dovolateľkou (odsek 6., 7., 10., 15., 16. a 17. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie), pričom ich vyhodnotenie nie je nelogické. Záver, ktorý súd z dôkazov vyvodil, nie je v príkrom rozpore s možným a logicky prípustným záverom vykonaného dokazovania.

46. Ďalší dovolací dôvod, pre ktorý dovolateľka považuje napadnutý rozsudok za nesprávny, spočíva v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia súdu vo vzťahu k úvahe súdu, že nie je možné akceptovať stav, aby dodávateľ deklaroval vykonanie ďalších prác, navyše v nejasnom rozsahu a následne sa domáhal ich úhrady v cene, ktorú si sám určil.

47. Predmetná námietka smeruje voči úvahe odvolacieho súdu a jej nedostatočnému odôvodneniu. Táto úvaha je všeobecná a teoretická a je viazaná na odpoveď odvolacieho súdu na odvoláciu námietku dovolateľky (odsek 39. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Namietaná úvaha plní funkciu vysvetlenia samotnej odpovede na odvoláciu námietku. Práve od odpovede sa vyžaduje, aby bola odôvodnená. Odvolacia námietka spočívala v tom, že žalovaný konal v rozpore s poctivým obchodným stykom a dobrými mravmi, ak žalovaný „tlačil“ dovolateľku s vykonaním navyše prác s tým, že práce budú neskôr vysporiadané, pričom neskôr žalovaná tvrdila, že všetky navyše práce sú súčasťou zmluvy. Odpoveď spočívala v tom, že neuzavretie písomného dodatku k zmluve nemožno hodnotiť ako konanie v rozpore s dobrými mravmi. Bližšie túto odôvodnil tak, že ak nedošlo k uzavretiu dodatku v písomnej forme, nemal vykonávať práce nad dojednaný rozsah a uviedol aj predmetnú úvahu.

48. Úvahu súdu je tak potrebné spájať s odpoveďou súdu na odvoláciu námietku a nenazerat' na ňu izolovane ako na samostatný skutkový záver súdu. Sice úvaha je teoretická a všeobecná, odôvodňuje odpoveď na konkrétnu odvoláciu námietku, ktorú odvolací súd považoval za podstatnú v konkrétnej veci. Preto ani úvahy nemôžu byť nelogické a vymykajúce sa zistenému skutkovému stavu, z ktorého odvolací súd vychádza. Podstatným však pre prejednávanú a rozhodovanú vec nie je správnosť jednotlivých úvah, ktorou sa súd riadil pri svojej odpovedi, ale samotná odpoveď. Aj bez predmetnej úvahy by odpoveď na odvoláciu námietku bola primeraná, pričom dovolateľka samotnú odpoveď na odvoláciu námietku nenamieta. Navyše k tomu najvyšší súd uvádza, že úvaha súdu obsiahnutá v predmetnej námietke sa nevymyká skutkovému stavu zistenému súdom prvej inštancie, ktorý bol navyše zistený prostredníctvom logického hodnotenia dôkazov (odsek 15., 16. a 17. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie).

49. Dovolateľka následne aj uviedla dôvody, pre ktoré nebola predmetná úvaha správna, a to vo vzťahu v nejasnom rozsahu vykonaných prác a domáhania sa ich úhrady v cene, ktorú si sám určil. Uviedla vlastné tvrdenia, z ktorých má vyplývať aké konkrétne navyše práce, v akom rozsahu, kedy, kde a v akej cene ich dovolateľka vykonala, ako aj dôkazy alebo skutočnosti, ktoré to majú preukazovať. Vzhľadom však na to, že podstatným pre prejednávanú a rozhodovanú vec nie je správnosť predmetnej

úvahy, ktorou sa súd riadil pri svojej odpovedi, ale samotná odpoveď, nejde o námietku podstatnú pre prejednávaniu a rozhodovanú vec. Sice uvedené tvrdenia v konečnom dôsledku smerujú voči prijatým skutkovým záverom súdu prvej inštancie, pre ktoré súd žalobu dovolateľky zamietol (odsek 3. odôvodnenia tohto rozhodnutia), dovolateľka však výslovne nenamieta otázku skutkových zistení vo vzťahu k svojim predmetným tvrdeniam ako dovolací dôvod.

50. Preto najvyšší súd konštatuje, že ani v súvislosti s predmetnou dovolacou námietkou nebola zistená vada zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP, na základe čoho je daný dôvod na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

51. Z dovolania vyplýva, že dôvod, pre ktorý dovolateľka považuje napadnutý rozsudok za nesprávny, spočíva v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia súdu vo vzťahu k záveru súdu o nemožnosti zmeny zmluvy zápisom v stavebnom denníku a zápisom z kontrolného dňa.

52. Predmetná námietka súvisí s otázkou hodnotenia dôkazu, ako aj s otázkou právneho posúdenia veci. V tomto prípade súdy nižšieho stupňa posudzovali, či medzi stranami sporu došlo k dohode na zmene diela. Súd prvej inštancie v prvom rade po stránke skutkovej skúmal, či sú dané podstatné náležitosti prípadnej dohody na zmene diela, pričom v rámci odôvodňovania neposkytnutia ochrany dovolateľke uviedol navyše aj právnu argumentáciu vo vzťahu k spôsobu zmeny zmluvy s prihliadnutím na zistený skutkový stav (odsek 15. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Rovnako tak urobil aj odvolací súd (odsek 34. až 37. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Uzavretie dohody je tak skutkovou, ako aj právnou otázkou, pričom tá ktorá rovina tohto ponímania sa dostáva do popredia v závislosti od povahy a štádia sporu.

53. V tomto prípade však nejde o otázku hodnotenia dôkazu alebo právneho posúdenia veci vo vzťahu k správnosti prijatých záverov, ale o samotné odôvodnenie zistenia súdu. Tu najvyšší súd poukazuje na to, že aj právne závery súdu musia byť odôvodnené, a to tak, aby zo súdneho rozhodnutia vyplýval vzťah právnych záverov na jednej strane so skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane druhej (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 12. decembra 2018 sp. zn. 2ObdoV/20/2017, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 5/2019 pod poradovým č. 37), ako aj aplikácia konkrétnych právnych noriem na zistený skutkový stav, čím sa umožní prípadný dovolací prieskum súdneho rozhodnutia v otázke správneho právneho posúdenia veci.

54. Súd prvej inštancie v úvodnej časti odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie uviedol podstatné skutkové tvrdenia strán sporu vrátane dôkazov vykonaných v konaní (odsek 1. až 13. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie), ktoré spolu s úvahami súdu tvoria podklad jednotlivých skutkových zistení uvedených v ďalšej časti odôvodnenia (na účely tohto konania odsek 15. až 17. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Najvyšší súd v tejto súvislosti poukazuje najmä na to, že súd prvej inštancie vo vzťahu k tvrdeniu dovolateľky, že práce navyše vykonávala na základe dohody o zmene rozsahu diela, ktorá mala vyplývať z predmetných zápisov a z konkludentného súhlasu žalovanej primerane vysvetlila prečo uvedené tvrdenie neobstoí, a to jednoducho, že v takom prípade nejde o písomnú dohodu strán o zmene rozsahu diela v podobe dodatku k zmluve podpísaného štatutárnymi zástupcami zmluvných strán. Rovnako nie je bez významu to, že súd prvej inštancie nepovažoval za preukázané vôbec to, čo by malo tvoriť podstatnú náležitosť zmeny zmluvy, a to dostatočne špecifikované jednotlivé práce. Rovnako tak mal za to, že nebolo preukázané, že práce boli skutočne vykonané.

55. Obdobnú námietku uplatnila dovolateľka aj v odvolaní, táto však nesmerovala vo vzťahu k nedostatočnému odôvodneniu uvedeného záveru súdu prvej inštancie, ale vo vzťahu k nesprávnosti právneho posúdenia veci. Odvolací súd však bližšie priblížil a doplnil dôvody, pre ktoré bol rozsudok súdu prvej inštancie vydaný. Pred namietaným záverom odvolacieho súdu, tento uviedol jednotlivé ustanovenia zmluvy a ObZ vo vzťahu k spôsobu zmeny zmluvy (odsek 34. odôvodnenia napadnutého rozsudku), pričom na namietaný záver nadväzuje právny názor vo vzťahu k tomu, kto je oprávnený

meniť alebo rušiť zmluvu o dielo. Následne z toho odvolací súd vyvodzuje, že predmetné zápisy nemôžu nahradiť písomnú dohodu strán o zmene rozsahu diela podpísanú v dodatku k zmluve štatutárnymi zástupcami zmluvných strán (odsek 35. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Bez významu nie je ani to, že odvolací súd v úvodnej časti napadnutého rozsudku zhrnul konanie pred súdom prvej inštancie (odsek 1. až 9. odôvodnenia napadnutého rozsudku), z ktorého vyplývajú podstatné skutkové tvrdenia strán sporu vrátane dôkazov vykonaných v konaní a dôvody, na ktorých bol rozsudok súdu prvej inštancie založený.

56. Najvyšší súd musí vzhľadom na uvedené uzavrieť, že argumentácia všeobecných súdov je pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľná, racionálna, ale v neposlednom rade aj spravodlivá a presvedčivá. Preto najvyšší súd konštatuje, že v súvislosti s predmetnou dovolacou námietkou nebola zistená vada zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP. Pre tento prípad je tak daný dôvod na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

57. Z dovolania vyplýva, že dôvod, pre ktorý dovolateľka považuje napadnutý rozsudok za nesprávny, spočíva v opomenutí zohľadnenia čl. 7.4 zmluvy v rámci skutkových zistení súdu. Dovolateľka toto uvádza vo vzťahu k zisteniu obsiahnutom v dovolacej námietke špecifikovanej v odseku 51. odôvodnenia tohto rozhodnutia.

58. Ako vyplýva z dovolania, dovolateľka z uvedeného ustanovenia zmluvy vyvodzuje iné právne závery ako prijali sudy nižšieho stupňa. Preto ak považovala právny záver súdu za nesprávny, mala tento dovolací dôvod uplatniť spôsobom predpokladaným § 432 CSP a navyše nerobiť to v časti, v ktorej výslovne namieta tzv. vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP (uznesenia najvyššieho súdu pod sp. zn. 8Cdo/187/2017 alebo 9Cdo/267/2020). Nejedná sa tak o namietanie nesprávnosti napadnutého rozsudku spôsobom, aby sa ním bližšie najvyšší súd zaoberal.

59. Preto najvyšší súd konštatuje, že v súvislosti s predmetnou dovolacou námietkou nebola vada zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP vymedzená zákonom predpokladaným spôsobom. Pre tento prípad je tak daný dôvod na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

60. Z dovolania vyplýva, že dôvod, pre ktorý dovolateľka považuje napadnutý rozsudok za nesprávny, spočíva v nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia súdu vo vzťahu k zisteniu súdu, že tvrdenie znaleckého ústavu ohľadne hmotnosti kôp vyjadrenom v posudku 2 nie je smerodajné.

61. Predmetná námietka súvisí s otázkou hodnotenia dôkazu. V tomto prípade však nejde o otázku hodnotenia dôkazu vo vzťahu k správnosti prijatých záverov, ale o samotné odôvodnenie zistenia súdu urobeného v rámci hodnotenia dôkazu.

62. Pre posúdenie dôvodnosti predmetnej námietky je nevyhnutné poukázať na textovú súvislosť predmetnej námietky s ostatným textom obsiahnutým v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie výslovne uviedol, prečo nepovažuje predmetné tvrdenie znaleckého ústavu za smerodajné. Ide o ďalšie tvrdenia posudku 2 a ostatné posudky. Aby najvyšší súd neopakoval jednotlivé zistenia, v tejto súvislosti poukazuje na odsek 32. odôvodnenia tohto rozhodnutia, z ktorého vyplýva, že súd prvej inštancie na ďalšie tvrdenia posudku 2 a ostatné posudky bližšie poukázal a posudok 2 vyhodnotil samostatne, ako aj vo vzájomnej súvislosti s ostatnými posudkami.

63. Odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie netrpí tvrdeným nedostatkom, čo sa premieta aj na odôvodnenie napadnutého rozsudku. Preto najvyšší súd konštatuje, že v súvislosti s predmetnou dovolacou námietkou nebola zistená vada zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP. Pre tento prípad je tak daný dôvod na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

64. Z dovolania vyplýva, že dôvod, pre ktorý dovolateľka považuje napadnutý rozsudok za nesprávny, spočíva v nesprávnom dokazovaní, a to v rovine uprednostnenia dôkazov predložených žalovanou pri hodnotení dôkazov v otázke ich dôležitosti, a to dokonca pred posudkom 2. Táto námietka nadväzuje na

námietku dovolateľky, že názor odvolacieho súdu (odsek 47. odôvodnenia napadnutého rozsudku v spojení s odsekom 15. a 16. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie) týkajúci sa neunesenia dôkazného bremena je nesprávny. Vzhľadom na to, že posledne uvedená námietka je zhrnutím predchádzajúceho odôvodnenia napadnutého rozsudku a vyjadruje nedôvodnosť odvolaní podaných dovolateľkou, ako aj žalovanou, táto sama o sebe nie je dostatočná na to, aby sa ňou ako tzv. námietkou zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP najvyšší súd bližšie zaoberal. To však nevylučuje skúmanie dôvodnosti v tomto odseku prv uvedenej námietky.

65. Predmetná námietka súvisí s otázkou hodnotenia dôkazu. V tomto prípade však nejde o otázku hodnotenia dôkazu vo vzťahu k správnosti prijatých záverov, ani o odôvodnenie zistenia súdu urobeného v rámci hodnotenia dôkazu, ale o správnosť samotného dokazovania v rovine hodnotenia dôkazov. CSP vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov. Toto vyplýva konkrétne z čl. 15 a § 191 CSP. Je vecou vnútorného presvedčenia a logického myšlienkového postupu sudcu aký záver prijme v rámci hodnotenia dôkazov. To zahŕňa aj priradenie sily jednotlivým vykonaným dôkazom. Je to prirodzeným výsledkom procesu voľného hodnotenia dôkazov, ktorý sám o sebe neznamená porušenie práva na spravodlivý proces (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 25. júna 2019 sp. zn. I. ÚS 275/2019, publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 2019 pod poradovým č. 45). V záujme zachovania uvedeného základného práva je však nevyhnutné, aby postup sudcu v rámci hodnotenia dôkazov bol primerane v rozhodnutí odôvodnený.

66. Tak ako už bolo uvedené, konanie pred súdom prvej inštancie a odvolacie konanie tvoria jeden celok z hľadiska predmetu konania. Preto najvyšší súd poukazuje na to, že súd prvej inštancie primerane vysvetlil postup prisudzovania dôkaznej sily jednotlivým vykonaným dôkazom, vrátane posudku 2, v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie (odsek 15., 16. a 17. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, ako aj odsek 32. odôvodnenia tohto rozhodnutia). Postup súdu bol v súlade s príslušnými ustanoveniami CSP upravujúcimi hodnotenie dôkazov, pričom závery v rámci neho prijaté, týkajúce sa dôkaznej sily jednotlivých vykonaných dôkazov, nie sú v rozpore s pravidlami logického myslenia.

67. Rozsudok súdu prvej inštancie netrpí tvrdým nedostatkom, čo sa premieťa aj na napadnutý rozsudok. Preto najvyšší súd konštatuje, že v súvislosti s predmetnou dovolacou námietkou nebola zistená vada zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP. Pre tento prípad je tak daný dôvod na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

K dôvodom dovolania podľa § 432 CSP v spojení s § 421 CSP

68. Z dovolania vyplýva, že dôvod, pre ktorý dovolateľka považuje napadnutý rozsudok za nesprávny, spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pričom za nesprávne považuje právne posúdenie, že zmluvu bolo možné meniť len písomným dodatkom, nie zápisom v stavebnom denníku a zápisom z kontrolného dňa alebo konkludentným súhlasom žalovanej s vykonávaním navyše prác. Podľa dovolateľky však v tomto prípade práce navyše boli riadne dohodnuté, medzi stranami sporu došlo k uzavretiu dohody o zmene diela s dôsledkami podľa § 549 ods. 2 ObZ. Dovolaťkina námietka tak smeruje k forme, akou mala byť dohoda o zmene diela uzavretá.

69. Taktiež dovolateľka označila právnu otázku, od ktorej vyriešenia závisel spor, a to, či v zmluvnom vzťahu medzi stranami sporu založeným zmluvou došlo k zmene rozsahu diela v zmysle § 549 ods. 2 ObZ. Uvedená otázka je všeobecná, avšak vzhľadom na to, ako bol dovolací dôvod vymedzený, možno z dovolania vyabstrahovať určitú právnu otázku, od ktorej mal podľa dovolateľky závisieť napadnutý rozsudok. Najvyšší súd tak urobil v snahe o autentické porozumenie dovolateľke (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 9. júna 2020 sp. zn. I. ÚS 336/2019). Nemožno však v tejto súvislosti opomenúť, že zo skutkového stavu zisteného odvolacím súdom vyplýva, že v zmluve bola dohodnutá výhrada písomnej zmeny zmluvy v podobe dodatku k zmluve. Jedná sa tak o otázku, či došlo k zmene zmluvy, v ktorej bola dojednaná predmetná výhrada zmeny zmluvy, zápisom v stavebnom denníku a zápisom z kontrolného dňa alebo konkludentným súhlasom žalovanej s vykonávaním navyše prác.

70. Predpokladom skúmania dôvodnosti dovolacej námietky je naplnenie všetkých zákonných predpokladov prípustnosti dovolania. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci je jedným z takých predpokladov závislosť napadnutého rozsudku od vyriešenia právnej otázky, ktorá je imanentne spojená s namietaným nedostatkom napadnutého rozsudku. V tomto prípade sa dovolateľka domáhala zaplataenia určitej sumy, keďže mala vykonať pre žalovaného navyše práce. Nevyhnutnou podmienkou priznania daného nároku je, že k vykonaniu prác ako takých skutočne došlo. Preukázanie tejto skutočnosti v konaní pred súdmi nižšieho stupňa zaťažovalo dovolateľku. Zo skutkového stavu zisteného odvolacím súdom vyplýva, že vo vzťahu k danej skutočnosti dovolateľka neunesla dôkazné bremeno. Nebolo preukázané, že by dovolateľka vykonala práce, pre ktoré sa domáhala súdnej ochrany žalobou.

71. Bez ohľadu na právny titul uplatňovaného nároku, a teda v tomto prípade, či ide o nárok na zaplataenie zvýšenej ceny za dielo na základe dohody o zmene diela podľa § 549 ods. 2 ObZ alebo o nárok na poskytnutie peňažnej náhrady, na základe bezdôvodného obohatenia žalovaného, bolo v prvom rade potrebné mať za ustálené, že k vykonaniu prác došlo. Nesprávnosť právneho posúdenia veci možno vymedziť len argumentáciou spochybňujúcou použitie právnej normy súdom na zistený skutkový stav alebo jej interpretáciu, prípadne argumentáciou voči nepoužitiu právnej normy na zistený skutkový stav. Základom je, aby vôbec súd mal dôvod pre právne posúdenie veci v dovolateľkou vymedzenom rozsahu, pričom tento je daný práve zisteným skutkovým stavom. Väzanosť zisteným skutkovým stavom je nevyhnutným predpokladom pre skúmanie správnosti právneho posúdenia veci, pretože podstatou právneho posúdenia veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Preto ak nebolo preukázané, že k vykonaniu prác vôbec došlo, od vyriešenia predmetnej právnej otázky nemohol závisieť napadnutý rozsudok.

72. Najvyšší súd k tomu navyše uvádza, že zo zisteného skutkového stavu nevyplýva ani predmet samotnej dohody o zmene diela podľa § 549 ods. 2 ObZ, a teda v tomto prípade aké práce mali byť na základe dohody vykonané. Táto skutočnosť je podstatnou náležitosťou dohody. Ak by podstatné náležitosti dohody boli splnené (vrátane vykonania diela v zmysle dohody), až potom by pripadala do úvahy právna otázka, či v prípade výhrady zmeny zmluvy písomne v podobe dodatku k zmluve nastane zmena zmluvy aj iným spôsobom, v tomto prípade zápismi alebo konkludentne.

73. Taktiež najvyšší súd uvádza, že síce súdy nižšieho stupňa argumentovali, akým spôsobom možno meniť uzavretú zmluvu a dospeli k záveru, že k zmene zmluvy nedošlo, túto argumentáciu je však potrebné vnímať podporne a v hypotetickej rovine, ako to vyplýva aj z rozhodnutia odvolacieho súdu, podľa ktorého bol skutkový stav dostatočne zistený súdom prvej inštancie a vykonané dôkazy za správne vyhodnotené (odsek 29. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Teda, ak aj boli vykonané navyše práce, nedošlo k uzavretiu zmluvy (odsek 34. odôvodnenia napadnutého rozsudku). Ani z tohto dôvodu tak nemôže byť dovolateľkin nárok oprávnený.

74. Najvyšší súd môže prijať záver o prípustnosti dovolania podaného z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci len v tom prípade, ak od vyriešenia príslušnej právnej otázky závisel napadnutý rozsudok a súčasne, ak platí niektorá z podmienok podľa § 421 ods. 1 písm. a), b) alebo c) CSP. Nie je tak na mieste, aby dával odpovede na dovolacie námietky týkajúce sa nesprávneho právneho posúdenia veci, ak dovolanie nie je v tejto súvislosti prípustné. V opačnom prípade by poskytoval odpovede na hypotetické otázky.

75. V tomto zmysle je predmetná právna otázka týkajúca sa možnosti zmeny zmluvy, v ktorej bola dojednaná možnosť jej zmeny písomne v podobe dodatku, pri nepreukázaní vykonania prác dovolateľkou, z dôvodu vykonania ktorých si uplatnila svoj nárok, hypotetická. Preto od vyriešenia súdom formulovanej (abstrahovanej) alebo aj samotným žalobcom označenej právnej otázky nezávisel napadnutý rozsudok. Pre tento prípad je tak daný dôvod na odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. c) CSP.

76. Z dovolania vyplýva, že aj ďalší dôvod, pre ktorý dovolateľka považuje napadnutý rozsudok za

nesprávny, ktorý spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pričom za nesprávne považuje právne posúdenie, že hodnotu naviac prác nemôže dovolateľka požadovať titulom bezdôvodného obohatenia. Podľa dovolateľky však v tomto prípade išlo o bezdôvodné obohatenie, keďže plnenia poskytnuté dovolateľkou neboli spojené s pôvodným plnením, ale išlo o plnenia presahujúce rámec zmluvy. Dovolateľkina námietka tak smeruje k právnenému titulu, pre ktorý jej má byť priznaná súdna ochrana.

77. Dovolateľka neoznačila právnu otázku, od ktorej vyriešenia závisel napadnutý rozsudok. V snahe o autentické porozumenie dovolateľky, najvyšší súd z vymedzeného dovolacieho dôvodu vyabstrahoval právnu otázku. Jedná sa tak o otázku, či došlo k bezdôvodnému obohateniu zo strany žalovanej, ak naviac práce, vykonané zo strany dovolateľky, neboli spojené s pôvodným plnením podľa zmluvy.

78. V rámci vymedzenia predmetného nesprávneho právneho posúdenia veci dovolateľka uviedla, že v konaní bolo na základe vykonaného dokazovania ustálené (bolo preukázané), že jej naviac práce neboli spojené s pôvodným plnením podľa zmluvy, išlo o plnenia mimo zmluvy. Zo skutkového stavu zisteného odvolacím súdom nevyplýva uvedená skutočnosť, ale práve naopak, že tvrdené naviac práce mali byť v rámci zmluvy, no len mimo rozsah dohodnutý v zmluve. Teda okrem toho, že dovolateľka nepreukázala skutočné vykonanie naviac prác, nepreukázala ani to, či také práce nebolo možné považovať za práce, ktoré bola povinná vykonať v zmysle zmluvy (predposledná veta odseku 15. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Inak povedané, nepreukázala, že tvrdené práce neboli spojené s pôvodným plnením podľa zmluvy.

79. Zo zisteného skutkového stavu, ktorým je najvyšší súd v zmysle § 442 CSP viazaný, nevyplýva, že by naviac práce neboli spojené s pôvodným plnením. Súdom formulovaná (abstrahovaná) právna otázka tak nemá podklad v zistenom skutkovom stave. Dovolateľka ani nenamietala, že by bol nesprávne zistený skutkový stav veci vo vzťahu k otázke, či ňou tvrdené naviac práce boli prácami vykonanými na základe zmluvy (v jej režime), ale nad rozsah v nej dojednaný (zmena diela) alebo prácami vykonanými mimo zmluvy a bez ich dojednania inou zmluvou o dielo. Na takéto právne posudzovanie veci bližšie poukázal odvolací súd v rámci doplnenia ďalších dôvodov, a to aj s príslušnou rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu Českej republiky. Dovolateľka takým spôsobom v konaní v prvej inštancii ani v odvolacom konaní neargumentovala, no až v dovolaní uplatňuje argumentáciu zodpovedajúcu predmetnému právnenému posúdeniu veci. Zdá sa tak, že buď má dovolateľka predmetnou dovolacou námietkou snahu zvrátiť svoju predchádzajúcu procesnú neaktivitu v rovine dokazovania alebo nesprávne vyhodnotila, že určitá skutočnosť bola v konaní preukázaná. Najvyšší súd však nie je súdom tretej inštancie, ktorý má právomoc odstraňovať akúkoľvek nesprávnosť alebo vykonávať dokazovanie, preto v tejto časti pristúpil k odmietnutiu dovolania podľa § 447 písm. c) CSP, keďže ide o hypotetickú otázku, ktorá by nemohla mať vplyv na rozhodnutie súdu vo veci samej, a to práve s ohľadom na zistený skutkový stav (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 9. novembra sp. zn. I. ÚS 242/2021).

80. Vzhľadom na vyššie uvedené, najvyšší súd dovolanie odmietol z časti podľa § 447 písm. c) CSP (odsek 68. až 79. odôvodnenia tohto rozhodnutia) a z časti podľa § 447 písm. f) CSP (odsek 19. až 66. odôvodnenia tohto rozhodnutia).

81. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta CSP). O výške náhrady trov konania žalovaného rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP s odkazom na § 453 ods. 1 CSP).

82. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.